

Bikon plus - najbolje prakse
Bosna i Hercegovina

SADRŽAJ

Predgovor	3
Poglavlje 1	
O Bikon plus projektu	5
Prednosti učestvovanja u Bikon plus projektu	6
Poglavlje 2	
Struktura Bikon plus	7
Kako postati Bikon općina	9
Obrazac za prijavu	9
Podrška procesu prijavljivanja	10
Proces procjene i izbora	10
Poglavlje 3	
Proces razmjene najbolje prakse	13
Poglavlje 4	
Teme i kriteriji	15
Tema 1: Civilna zaštita – funkcioniranje jedinica lokalne samouprave u hitnim situacijama (elementarne nepogode)	15
Tema 2: Stvaranje povoljnog poslovnog ambijenta u jedinicama lokalne samouprave u cilju privlačenja investicija	17
Tema 3: Saradnja općinskih vijeća s građanima u procesu donošenja odluka	20
Tema 4: Zaštita životne sredine u funkciji održivog razvoja općine/grada	22
Obrazac za prijavu	25
Podnošenje prijave	27

Predgovor

Projekat Bikon plus – najbolje prakse (u daljnjem tekstu: Bikon plus projekat) započeo je u Bosni i Hercegovini u augustu 2005. godine, pod nazivom Bikon shema, kada su ga zvanično predstavili Misija OSCE-a u BiH i Vijeće Evrope, s ciljem prepoznavanja i promoviranja najboljih primjera iz prakse na općinskom nivou vlasti. Od 2005. godine ovaj program je zaživio kao sastavni dio procesa reforme lokalne uprave, a sticanje Bikon statusa prepoznato je i prihvaćeno kao prestižna nagrada među općinama koje konkuriraju, općinskim službenicima, građanima, kao i svim ostalim zainteresiranim stranama.

Najvažniji cilj Bikon plus projekta, kao svojevrsnog natjecanja lokalnih samouprava, jeste unapređenje standarda njihovog rada kroz međuopćinsko učenje, saradnju i razmjenu najboljih iskustava i praksi, što za rezultat ima poboljšanje kvalitete života stanovnika tih lokalnih zajednica.

Nakon tri godine provođenja i finansiranja od strane vanjskih subjekata, u ljeto 2008. godine, lokalne vlasti u BiH su se složile da u potpunosti preuzmu ovaj projekat, kao i njegovo finansiranje i provođenje. Ministarstvo uprave i lokalne samouprave Republike Srpske i Ministarstvo pravde Federacije BiH osiguravaju većinu sredstava za provođenje i nagrađivanje općina, dok Vlada Brčko Distrikta BiH snosi sve troškove organizacije ceremonijalnog dijela Bikon plus projekta. Savez opština i gradova Republike Srpske i Savez općina i gradova Federacije BiH odgovorni su za svakodnevne administrativne poslove ovog projekta i pružaju podršku Sekretarijatu Bikon plus projekta (u daljnjem tekstu: Sekretarijat).

U prethodnih sedam krugova bosanskohercegovačkog Bikon projekta, više od 66% općina u BiH prijavilo se za učestvovanje. Do sada je općinama u BiH ukupno dodijeljeno 47 Bikon priznanja, a neke od njih su ova priznanja dobile dva i više puta. Pored velikog broja općina koje su konkurirale za Bikon status, većina općina u BiH, uključujući i one koje nisu učestvovala u projektu, prisustvovala su različitim događajima putem kojih su Bikon općine prezentirale i razmjenjivale svoje najbolje prakse.

Novi koncept projekta

S ciljem unapređenja cjelokupnog projekta, radna tijela koja njime upravljaju su u 2013. godini uvela izmjene u sve faze projekta (faze prijave, odabira i razmjene najbolje prakse). Dosadašnji naziv „Bikon shema“ je promijenjen u „Bikon plus – najbolje prakse“.

Bikon plus projekat zadržava ključna obilježja prethodnog projekta kao svojevrsnog natjecanja jedinica lokalne samouprave. Osmišljen je da unapređuje postojeću Bikon shemu i nastavi biti sredstvo identificiranja, prepoznavanja i promoviranja inovacija i uspjeha na općinskom nivou upravljanja. Tako će biti pružena podrška procesu reforme javne uprave i podizanju kvalitete pružanja usluga građanima. Bikon plus projekat će identificirati općine s odličnom praksom i inovacijama u pružanju usluga, što će potaknuti lokalne zajednice u razvoju novih

pristupa za izazove s kojima se suočavaju i na taj način podizanju standarda za sve.

Postizanjem željenih rezultata Bikon plus projekta općine u BiH bit će motivirane da učestvuju u projektu, prezentiraju svoje dobre prakse i dalje ih unapređuju kroz nove projekte iz nagrađenih oblasti. Bikon plus projektom bit će unaprijeđen postojeći proceduralni okvir za promociju i razmjenu dobre prakse jedinica lokalne samouprave.

Značajne izmjene u Bikon plus projektu su:

- novi naziv projekta – Bikon plus,
- novi/pojednostavljeni obrazac za prijavu,
- unaprijeđeni utvrđeni termini održavanja radionica o novom krugu Bikon plus projekta,
- prilagođeni termini za podnošenje prijave,
- poboljšana komunikacija jedinica lokalne samouprave s nosiocima Bikon plus projekta,
- unaprijeđena komunikacija između članova Savjetodavne komisije Bikon plus projekta (u daljnjem tekstu: Savjetodavna komisija) i Bikon koordinatora u fazi između prijave i verifikacione posjete,
- provođenje verifikacionih posjeta vršit će se provjerom usklađenosti prijave sa kriterijima iz pet ključnih oblasti,
- završne prezentacije bit će otvorene za građane,
- unaprijeđen memorandum koji potpisuju općine sa savezima,
- obavezno nagrađivanje Bikon tima u općinama koje su dobile Bikon status,
- ocjenjivanje aspekta inovativnosti.

OSMI KRUG BIKON PLUS

Osmi krug Bikon plus projekta predstavlja novu mogućnost za podizanje standarda u lokalnoj upravi kroz identifikaciju i promoviranje najboljih primjera općinskih praksi.

Sa zvaničnim otvaranjem osmog kruga Bikon plus projekta, općine se pozivaju na učešće u projektu i podnošenje prijave za jednu od sljedećih tema:

- Tema 1: Civilna zaštita – funkcioniranje jedinica lokalne samouprave u hitnim situacijama (elementarne nepogode).
- Tema 2: Stvaranje povoljnog poslovnog okruženja u jedinicama lokalne samouprave u cilju privlačenja investicija.
- Tema 3: Saradnja općinskih vijeća s građanima u procesu donošenja odluka.
- Tema 4: Zaštita životne sredine u funkciji održivog razvoja općine/grada.

U četiri poglavlja koja se nalaze u ovom prospektu pojašnjena je struktura Bikon plus projekta, te način popunjavanja obrasca i prijavljivanje za učestvovanje u programu Bikon plus u jednoj od gorenavedenih tema.

Poglavlje 1 Pruža opći pregled Bikon sheme plus i pojašnjava glavne karakteristike i prednosti koje proizlaze iz učestvovanja u Bikon plus projektu i sticanja Bikon statusa.

Poglavlje 2 Pruža informacije o procesu prijave i daje uputstva o uspješnom popunjavanju obrasca. U ovom poglavlju su dostupne i informacije o Savjetodavnoj komisiji i procesu procjene i izbora.

Poglavlje 3 Pojašnjava kako se od općina koje su već dobile Bikon status očekuje da pruže pomoć drugima u njihovome radu koji je usmjeren ka daljnjem napretku.

Poglavlje 4 Pruža informacije o odabranim temama i kriterijima koje bi se trebalo slijediti prilikom procesa prijavljivanja.

Poglavlje 1

O Bikon plus projektu

Kvaliteta života građana u velikoj je mjeri određena uslugama koje im pružaju lokalne vlasti. Općine imaju odgovornost da stanovnicima svojih lokalnih zajednica pruže javne usluge na najbolji i najdjelotvorniji način.

Da bi se kvalificirala za Bikon status, općina mora pokazati da je postigla najbolju praksu, i to na osnovu predviđenih kriterija za svaku od tema. Općine, također, moraju iskazati volju i spremnost za razmjenu svojih najboljih praksi s drugim općinama.

Teme za osmi krug su odabrane nakon niza intenzivnih konsultacija s općinama u Bosni i Hercegovini. Na ovaj način je postignuto da teme pokriju upravo ona područja koja su prioritet za općine, kao i područja za koje općine smatraju da zahtijevaju novi pristup i nova znanja.

Bikon plus je dostupan svim općinama širom Bosne i Hercegovine koje se mogu odmah početi prijavljivati za učešće u osmom krugu Bikon plus projekta. Nakon što pristignu, sve prijave bit će razmotrene i ocijenjene od Savjetodavne komisije koju sačinjavaju stalni članovi i tematski eksperti. Na kraju strogog procesa procjene, ministar za upravu i lokalnu samoupravu Republike Srpske i ministar pravde Federacije BiH dodijelit će Bikon status općinama na osnovu preporuka dostavljenih od Savjetodavne komisije. Nakon dodjele nagrade i Bikon statusa, od Bikon općina se očekuje da svoje dobre prakse razmijene sa drugim općinama u periodu od godinu dana i više.

Prednosti učestvovanja u Bikon plus projektu

Svaka općina koja se prijavi za dobivanje Bikon statusa stiče određene koristi, bez obzira na to da li je bila uspješna u ostvarivanju istog ili nije. Za potencijalne Bikon općine ovaj projekat pruža mogućnost dobivanja priznanja za svoj rad, inovacije i najbolju praksu u pružanju usluga svojim građanima.

Pored ugleda, koji se stiče dodjeljivanjem Bikon statusa, Bikon općine mogu ostvariti i još neke koristi. Općine stiču i značajan uvid u trenutno stanje rada putem procjene procesa pružanja usluga, bez obzira na to da li im je dodijeljen Bikon status ili ne. Konstruktivne povratne informacije i preporuke koje općine dobiju od Savjetodavne komisije doprinose unapređenju pružanja usluga. Ove povratne informacije su od posebnog značaja jer na osnovu njih općina može razraditi planove za budući napredak.

Uspješne općine učestvovanjem u ovom projektu imaju priliku sarađivati i razmjenjivati ideje s drugim općinama u BiH, i time doprinose poboljšanju rada općinskih tijela. Osim javnog priznanja, koje ide uz Bikon status, općine dobivaju i finansijska sredstva u svrhu promoviranja svoje dobre prakse. Sve ovo podiže profil i status općine, kao i moral njenih zaposlenih na viši nivo, a samim tim doprinosi kvalitetnijem pružanju usluga građanima.

Poglavlje 2

Struktura Bikon plus

Struktura upravljanja Bikon plus sastoji se od sljedećih tijela:

- Ministarstvo pravde Federacije BiH,
- Ministarstvo uprave i lokalne samouprave Republike Srpske,
- Brčko Distrikt BiH,
- Savez opština i gradova Republike Srpske,
- Savez općina i gradova Federacije BiH,
- Sekretarijat,
- Savjetodavna komisija.

Odgovornosti i dužnosti upravljačkih tijela

1. Ministarstva
 - finansiranje Bikon plus projekta, osim ceremonije dodjele statusa,
 - pripremanje šire liste potencijalnih tema za novi krug,
 - dodjela nagrada,
 - upravljanje svim promjenama unutar Bikon plus projekta,
 - predstavnici ministarstava su i članovi Sekretarijata.
2. Brčko Distrikt BiH
 - finansiranje svečane ceremonije dodjele Bikon statusa,
 - predstavnik Brčko Distrikta BiH je i član Sekretarijata.

3. Savezi općina i gradova

Dva saveza su odgovorna za svakodnevne administrativne poslove Bikon plus i mogu zatražiti pomoć od drugih organizacija u izvršavanju ovih poslova, uključujući i Misiju OESC-a u Bosni i Hercegovini.

4. Sekretarijat

Sekretarijat savjetuje, podnosi izvješća i odgovoran je ministarstvima. Uloga Sekretarijata je da nadgleda svakodnevno upravljanje Bikon plus projektom, da sve aktivnosti koordinira zajedno sa savezima, te savjetuje ministarstva. Sekretarijat može ponekad imati i ulogu izvršnog organa ministarstva tako što da daje uputstva savezima, ali i Savjetodavnoj komisiji. Sekretarijat je, dakle, veza između političke uloge, koju imaju ministarstva, i implementacijske uloge, koju imaju savezi i Savjetodavna komisija.

Članove Sekretarijata čine sljedeći predstavnici:

- predstavnik Ministarstva uprave i lokalne samouprave Republike Srpske,
- predstavnik Ministarstva pravde Federacije BiH,
- predstavnik Vlade Brčko Distrikta BiH,
- predstavnik Saveza opština i gradova Republike Srpske,
- predstavnik Saveza općina i gradova Federacije BiH,
- predsjedavajući Savjetodavne komisije,
- predstavnik Misije OESC-a u BiH.

Savjetodavna komisija

Savjetodavna komisija je nezavisno tijelo koje procjenjuje i bira u užu izbor potencijalne Bikon općine i savjetuje nadležna ministarstva i Sekretarijat o ispunjavanju ciljeva Bikon plus projekta. Potreba za što transparentnijim procesom procjene, koji se zasniva na nepristrasnosti i stručnosti, zahtijevala je formiranje nezavisne Savjetodavne komisije. Savjetodavna komisija je odgovorna za sve aspekte koji se tiču procjene kandidata za Bikon status. Članovi Savjetodavne komisije su direktno odgovorni predsjedavajućem Savjetodavne komisije, a podršku im pružaju entitetski savezi općina i gradova i Sekretarijat. Savjetodavna komisija utvrđuje kriterije za izbor Bikon općina, te daje preporuke ministarstvima o potencijalnim Bikon općinama. Savjetodavna komisija se sastoji od sljedećih članova:

Predsjedavajući – predsjedava sjednicama komisije i odgovoran je za jednu od tema. Bira se putem javnog konkursa, a bira ga komisija koju čine članovi Sekretarijata. Mandat predsjedavajućeg je do tri godine. Predsjedavajući je i član Sekretarijata.

Stalni članovi – Savjetodavnu komisiju čine tri stalna člana. Jedan stalni član bit će zadužen za jednu od tema i bit će odgovoran za nadzor i razvoj teme, proces procjene i izbora Bikon općine za odgovarajuću temu. Stalni članovi se biraju putem javnog konkursa, dok odluku o budućim članovima odobrava Sekretarijat, a imenuju ih ministarstva.

Ekspertni članovi – Savjetodavnu komisiju čine i četiri ekspertna člana koja imenuje predsjedavajući Savjetodavne komisije na jednogodišnji mandat. Svakom ekspertnom članu se dodjeljuje jedna tema.

Svrha Savjetodavne komisije

Primarna svrha Savjetodavne komisije je da: razrađuje kriterije za Bikon teme; procjenjuje pristigle prijave; vrši verifikacione posjete; organizira prezentacije općina; osigurava da sve općine koje su konkurirale dobiju detaljne povratne informacije; predloži općine kojima će ministarstva i formalno dodijeliti Bikon status.

Uloga Savjetodavne komisije

Savjetodavna komisija je u potpunosti nezavisno tijelo na čije odluke niko ne može utjecati. Članovi Savjetodavne komisije su direktno odgovorni predsjedavajućem Savjetodavne komisije, a preko predsjedavajućeg i Sekretarijatu. Savjetodavna komisija je odgovorna za djelotvorno provođenje projekta, u skladu s načelima pružanja usluga i kodeksom ponašanja.

Misija OESC-a u Bosni i Hercegovini

Misija OESC-a u Bosni i Hercegovini pružiće podršku tokom procesa provođenja Bikon plus projekta, ako i kada to zatraže BiH vlasti pod uvjetom da je zahtjev u skladu s mandatom i dostupnim sredstvima. Misija OESC-a u BiH bila je uglavnom odgovorna za provođenje Bikon plus u prve tri godine i može pružiti pomoć kad god to Sekretarijat smatra potrebnim.

Kako postati Bikon općina?

Kako se prijaviti

Da bi se prijavile, općine moraju dostaviti obrazac za prijavu, koji potpisuje načelnik općine.

Općina se može prijaviti za više tema istovremeno, s tim da za svaku temu mora dostaviti poseban obrazac.

Krajnji rok za prijavu je 25. august 2013. godine.

Obrazac za prijavu

Obrazac za prijavu (pogledati Aneks I) je od ključne važnosti, jer je to zapravo i prva eliminatorna faza u cjelokupnom procesu procjene.

Obrazac za prijavu sastoji se od dva dijela:

- Opće informacije o općini,
- Kratak opis najbolje prakse koju je općina postigla.

Prvi dio: Opće informacije o općini

U prvom dijelu obrasca potrebno je navesti opće informacije o općini, uključujući i budžet za prethodnu godinu, broj odbornika u općinskom vijeću, broj zaposlenih u općini i sl.

Drugi dio: Kratak opis najbolje prakse koju je općina postigla

U drugom dijelu obrasca za prijavu, općina mora ukratko pojasniti svoju najbolju praksu koju je postigla, a na osnovu koje može dobiti Bikon status, kroz odgovore na sljedeća pitanja:

1. Opišite svoje najbolje prakse i po čemu se one razlikuju od ostalih?
2. Zašto vjerujete da je vaša praksa najbolja i da zaslužuje nagradu?
3. Koja su iskustva stečena razvojem vaše najbolje prakse i kako se to odrazilo na kvalitetu života vaših građana?
4. U kojoj mjeri i na koji način se vaša iskustva mogu primijeniti u drugim jedinicama lokalne samouprave?

Podrška procesu prijavljivanja

Radionice o procesu prijavljivanja

Nakon svečane ceremonije otvaranja novog kruga, entitetski savezi općina i gradova će organizirati najmanje četiri radionice s ciljem pružanja podrške općinama tokom procesa prijavljivanja.

Proces procjene i izbora

Proces procjene i izbora, koji traje nekoliko mjeseci, sastoji se iz četiri faze:

1. Sastavljanje uže liste potencijalnih kandidata na osnovu dostavljenih aplikacija,
2. Verifikacione posjete,
3. Prezentacije,
4. Konačni izbor i dodjela nagrada.

Proces procjene i izbora Bikon općina je vrlo rigorozan i transparentan. Bikon status bit će dodijeljen samo onim općinama koje mogu prikazati svoju dobru i inovativnu praksu u cijelosti, u određenoj temi i koje su spremne svoju dobru praksu podijeliti s drugima.

Općinama će se dostavljati povratne informacije u svakoj od faza tokom procesa procjene i izbora.

Faza 1: Sastavljanje uže liste potencijalnih kandidata na osnovu prijave

- Savjetodavna komisija će, zajedno sa relevantnim ekspertnim članovima, pregledati sve pristigle prijave u roku od 20 dana nakon isteka roka za prijavu. Nakon toga, Savjetodavna komisija će usuglasiti stav u vezi sa izborom općina koje su ušle u uži izbor i koje ulaze u daljnji proces procjene.

- U slučaju potrebe, članovi Savjetodavne komisije će pribaviti dodatne informacije od Bikon koordinatora putem telefona i/ili elektronske pošte.
- Sve općine koje su se prijavile biće kontaktirane i obaviještene o tome da li su ušle u uži izbor.
- Onim općinama čije prijave nisu ispunile kriterije predviđene za ovu fazu, Savjetodavna komisija će dostaviti detaljno izvješće o njihovoj prijavi.
- Od općina koje su prošle u uži izbor zahtijevaće se dostavljanje dodatnih dokaza koji će podržati njihovu prijavu za Bikon status.

Faza 2: Verifikacione posjete

- Ekspertni članovi, zajedno sa stalnim članovima Savjetodavne komisije, vršit će verifikacione posjete u svrhu detaljnije procjene općina koje su ušle u uži izbor, procjene njihovih mogućnosti i planova za razmjenu najboljih praksi.
- Općine koje su ušle u uži izbor biće na vrijeme obaviještene o eventualnim nejasnoćama i/ili nedostacima koje su uočili članovi Savjetodavne komisije, a koje žele detaljnije provjeriti tokom verifikacione posjete.
- Tokom posjeta (koje traju maksimalno tri sata) općine će prezentirati ključne elemente svoje dobre prakse, kroz šest ključnih oblasti:
 - liderstvo/vizija/strategija,
 - konsultacije i partnerstvo,
 - aktivnosti,
 - rezultati,
 - zadovoljstvo korisnika i zajednica,
 - inovativnost.
- Savjetodavna komisija će tražiti od općina dokaz o postojanju njihove dobre prakse putem različitih izvora, uključujući dokumentaciju i svjedočenja pojedinaca.
- Ovo je prilika da članovi Savjetodavne komisije:
 - uoče ključne elemente dobre prakse i faktore na kojima se zasniva uspjeh;
 - saznaju kakva je posvećenost općine u smislu razmjene svoje dobre prakse s drugima,
 - upoznaju se sa zaposlenima u općini koji su zaslužni za uspjeh, izabranim zvaničnicima, korisnicima usluga i drugim partnerima, i zajedno s njima iskreno i otvoreno razmotre sva pitanja.

Faza 3: Prezentacije

- Nakon izvršenih verifikacionih posjeta, Savjetodavna komisija će odabrati općine koje će biti obavezne održati 15-minutnu prezentaciju na skupu svih općina koje su prošle u ovaj krug izbora, nakon čega će uslijediti diskusija na osnovu pitanja i odgovora u trajanju od 15 minuta.
- Tokom ovih prezentacija općine su dužne naglasiti svoja dostignuća u određenoj temi, objasniti kako i na koje načine će razmijeniti svoju najbolju praksu i odgovoriti na pitanja koja će im postaviti članovi Savjetodavne komisije.
- Ove prezentacije pružaju mogućnost općinama da prenesu svoje ključne poruke.
- Svaka od pozvanih općina delegiraće svoja dva predstavnika, jednog visokorangiranog, i jednog koji je najviše zaslužan za postignute rezultate u određenoj temi. Općine također mogu poslati i druge općinske predstavnike koji su dali svoj doprinos i koji su rad same općine, u određenim segmentima, podigli na veći nivo. Ako općina to želi, i građani mogu učestvovati u ovim prezentacijama.
- Završne prezentacije su otvorene za predstavnike jedinica lokalne samouprave koje su učestvovala u osmom krugu Bikon plus projekta.

Faza 4: Konačni izbor i dodjela nagrada

- Proces procjene i izbora je vrlo rigorozan, nezavisan i nepristrasan. Bikon status biće dodijeljen samo onim općinama koje su postigle najbolje rezultate u određenoj temi i koje su spremne podijeliti svoje dobre prakse s drugima.
- Nakon verifikacionih posjeta i prezentacija, Savjetodavna komisija će ministarstvima dostaviti prijedlog općina kojima bi se trebalo dodijeliti Bikon status.
- Odluka ministarstava o dodjeli Bikon statusa biće zvanično objavljena na svečanoj ceremoniji koju finansira Brčko Distrikt BiH. Sve općine iz BiH biće pozvane da prisustvuju ceremoniji.

Povratne informacije

Svim općinama biće dostavljene povratne informacije u vezi sa njihovim obrascima za prijavu. Ove informacije biće prosljeđene dva puta, prvo nakon izbora općina u užu listu kandidata, te nakon zvaničnog proglašenja Bikon općina. Ove povratne informacije o cjelokupnom radu općine biće od koristi za općine i mogu ih podstaći da unapređuju svoj rad u budućnosti.

Poglavlje 3

Proces razmjene najbolje prakse

Da bi se kvalificirale za Bikon status, od općina se zahtijeva da iskažu volju i spremnost da razmijene svoju dobru praksu s drugima. Razmjena dobre prakse zapravo je koncept koji definira Bikon plus projekat. Pozitivan utjecaj koji razmjena znanja i dobre prakse imaju na proces pružanja usluga je od velikog značaja i vrijedan je aspekt Bikon plus projekta. Bikon koordinatori općina dobitnica Bikon statusa imaju obavezu da prisustvuju radionici o načinu promoviranja i afirmacije svojih dobrih praksi. Članovi Sekretarijata također imaju obavezu izvršavanja terenskih posjeta u svrhu monitoringa procesa razmjene najboljih praksi.

Da bi dodatno pomogli ovaj proces, općinama će biti dodijeljen grant iz kojeg će se finansirati različite aktivnosti razmjena dobrih praksi, a u svrhu unapređenja procesa pružanja usluga građanima.

Razmjena dobrih praksi Bikon općina odvija se na različite načine, prije svega kroz:

- Tehničke konsultacije – sastanke na kojima dvije ili više općina dijele ideje i razgovaraju o načinima provođenja sličnih inicijativa unutar općina koje žele naučiti nešto novo. Konsultacije su posebno korisne kada dvije ili više općina planiraju uspostaviti dugoročno partnerstvo;
- Mentorstvo – situaciju kada općine koje imaju dobra iskustva imaju ulogu „organizatora“ mentorstva za druge općine koje žele nadmašiti postignute standarde. Općina koja je mentor pruža savjet, podršku i podsticaj općinama koje žele više naučiti o konkretnoj oblasti. Mentor je kao predavač ili savjetnik koji koristi smjernice i primjere. Mentorstvo ne zahtijeva rigidan ili strukturiran pristup – neformalni stil koji uključuje nekoliko telefonskih razgovora također može biti djelotvoran.

Instrumenti i mehanizmi za razmjenu praksi u procesu rješavanja problema i postizanja rezultata su:

- Studija izučavanja slučaja – dokument u kojem su sadržani rezultati pojedine općine i njenih rezultata. Studija izučavanja slučaja ističe vrline općine i oblast u kojoj su postignuti dobri rezultati. Ovi dokumenti se obično dijele svim zainteresiranim stranama koje žele sticati nova znanja.
- Set relevantnih dokumenata/informativni paketi – materijali koji sadrže, tehnički rečeno, korak po korak uvid u općinske prakse. Set relevantnih dokumenata/informativne pakete mogu koristiti općine koje žele poboljšati svoje djelovanje u sličnim oblastima.

- Publikacije/članci – informacije o praksama i novinama koje se putem publikacija (leci, bilteni itd.) ili članaka koji ističu postignuća općine mogu na djelotvoran način predstaviti javnosti.
- Forumi za diskusiju – forumi za diskusiju na internetskim stranicama omogućavaju brzu razmjenu ideja i informacija.
- Internetske stranice – instrument koji se koristi za širenje informacija o postojećim praksama, zahtjevima o novim rješenjima, aktivnostima koje se odnose na saradnju itd.
- CD-ovi – funkcionalan metod koji se koristi za sumiranje i predstavljanje informacija, u formi, npr. dokumenta, izvještaja i fotografija. CD-ovi se mogu dostaviti svim zainteresiranim općinama, na njihov zahtjev.
- Dani otvorenih vrata – veliki skupovi koji pružaju intenzivnu razmjenu znanja i iskustava, a koji će općinu-domaćina staviti u središte zanimanja i dati učesnicima ideje koje oni u svojim općinama mogu primijeniti u praksi. Prezentacije od strane općine-domaćina pružit će detaljan uvid u njihova iskustva. Na ovim skupovima mogu se uspostaviti veoma korisni međuopćinski odnosi, kako bi općine u budućnosti veoma blisko sarađivale. Na ovim skupovima može učestvovati veliki broj općina.

Proces razmjene, kao takav, otvoren je za inovacije, a općine se ohrabruju da se uključe i slijede nove načine razmjene iskustava i dobrih praksi. Općine bi trebalo iskoristiti priliku i mogućnost da usvoje nova znanja od Bikon općina, s obzirom na to da je rezultat učestvovanja na ovakvim događajima motiviranje mnogih općina za daljnji napredak u svom radu.

Poglavlje 4

Teme i kriteriji:

Tema 1

Civilna zaštita – funkcioniranje jedinica lokalnih samouprava u hitnim situacijama (elementarne nepogode)

Uvod

Civilna zaštita je planski organiziran dio sistema zaštite od prirodnih ili drugih nesreća koji uključuje organiziranje, pripremanje i učešće građana, preduzeća i drugih pravnih osoba i profesionalnih službi, organizacija i udruženja na zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara i životne sredine od prirodnih ili drugih nesreća većih razmjera i ratnih dejstava. Civilna zaštita i druge djelatnosti zaštite od prirodnih ili drugih nesreća su humanitarne i nevojne prirode.

Ranjivost prema prirodnim ili drugim nesrećama, povećanje industrijalizacije i sve kompleksnija infrastruktura karakteriziraju Bosnu i Hercegovinu i njoj susjedne zemlje. Budući da posljedice katastrofa ne pogađaju samo usku oblast nego se odražavaju na širi region, postoji potreba za čvršćom i intenzivnijom saradnjom između lokalnih zajednica i drugih subjekata koji se bave ovom problematikom, ali i međunarodne saradnje zemalja u regionu.

U tom smislu definirana su tri osnovna pravca djelovanja: prevencija, djelovanje u slučaju katastrofa i sanacija posljedica.

Prirodne ili druge nesreće koje nanose štetu materijalnim dobrima i ugrožavaju ljudske živote, a koje su do sada registrirane na teritoriji Bosne i Hercegovine, odnose se na zemljotrese, olujne nepogode praćene gradom, vjetrovima razornog intenziteta i električnim pražnjenjem, snježne padavine i snježne oluje, kiše jakog intenziteta i kratkog trajanja koje uzrokuju bujične poplave, poplave, odrone tla i klizišta, suše, rane i kasne mrazeve, te industrijske i šumske požare.

Posljedice navedenih prirodnih ili drugih nesreća negativno utječu na ukupan društveni i privredni razvoj jer je spremnost za adekvatan odgovor na prirodne ili druge nesreće još nezadovoljavajuća.

Sistem zaštite i spašavanja u BiH je organiziran na nivou lokalne zajednice, na nivou entiteta, Brčko Distrikta BiH i Bosne i Hercegovine. Nadležnost u oblasti civilne zaštite u skladu sa Ustavom BiH i ustavima entiteta isključivo imaju entiteti, i entiteti i Brčko Distrikt BiH su ti koji imaju operativne snage za odgovor na katastrofu i oni su odgovorni za organiziranje tih snaga, kao i za provođenje preventivnih, operativnih i poslijeoperativnih mjera zaštite i spašavanja ljudi, materijalnih dobara i okoline od prirodnih i drugih nesreća. Lokalne zajednice i entiteti imaju zakonsku obavezu da planiraju i izdvajaju finansijska sredstva u proračunima, za potrebe opremanja, obuke i angažovanja vojnika za zaštitu i spašavanje. Nadležnost BiH je koordinirajuća.

Ključna uloga odgovora na prirodnu ili drugu nesreću je lokalna zajednica, i na razini lokalne zajednice se donosi većina odluka i odgovora na prirodnu ili drugu nesreću. Samo onda kada lokalna zajednica nije u mogućnosti da na prirodnu ili drugu nesreću odgovori sopstvenim kapacitetima, traži se angažiranje subjekata izvan lokalne zajednice.

Kriteriji

Lokalne zajednice koje se prijavljuju za sticanje Bikon statusa na temu „Civilna zaštita – funkcioniranje jedinica lokalnih samouprava u vanrednim situacijama (elementarne nepogode)“, moraju objasniti i pokazati način na koji su ostvarile sljedeće kriterije:

- Lokalna zajednica je izradila i usvojila: Procjenu ugroženosti, Odluku o organizaciji i funkcioniranju civilne zaštite, Plan civilne zaštite, formirala štab i formirala jedinice (s utvrđenim mehanizmima za praćenje i procjenu djelotvornosti planskih dokumenata, odnosno njihove upotrebljivosti u praksi...);
- Lokalna administracija je razvila mehanizam civilne zaštite u saradnji s privrednim društvima, društvenim i drugim organizacijama, udruženjima i pojedincima s ciljem njihovog uključivanja u proces organizacije sistema civilne zaštite i donošenja odluka kojim se uređuje oblast civilne zaštite;
- Lokalna administracija je razvila mehanizam saradnje u području civilne zaštite sa susjednim i drugim lokalnim zajednicama i drugim subjektima od značaja za civilnu zaštitu;
- Lokalna administracija redovno obavještava građane o svim aktivnostima na pripremi i realizaciji projekata iz oblasti civilne zaštite, tj. projekata koji imaju za cilj promoviranje nivoa zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih ili drugih nesreća;
- Povećano zadovoljstvo i svijest građana i drugih subjekata lokalne zajednice naporima lokalne administracije da na organiziran način doprinese povećanju nivoa sigurnosti u slučaju prirodnih ili drugih nesreća;
- Lokalna zajednica aktivno učestvuje u finansiranju sistema civilne zaštite;
- Edukacija u oblasti civilne zaštite;
- Uspostavljen sistem za praćenje ostvarenih rezultata.

Tema 2

Stvaranje povoljnog poslovnog ambijenta u jedinicama lokalne samouprave u cilju privlačenja investicija

Uvod

Proces razvoja privredne djelatnosti svake jedinice lokalne samouprave, kao i cjelokupnog društva, u vezi je sa investicionim aktivnostima. Najjednostavnija definicija samog pojma investicija je da predstavlja ulaganje kapitala u neki unosan posao s ciljem ostvarenja određenog profita. Investicije predstavljaju značajan ekonomski doprinos društvu u cjelini, jer realizacija osnovnih ciljeva razvoja lokalne samouprave nije moguća bez investiranja.

Međutim, neophodan uvjet za poduzimanje određenih investicija je povoljan poslovni ambijent, kao svojevrsna garancija investitorima. Lokalna samouprava treba svojim aktivnostima osigurati najviši standard usluga, što investitori-ulagači i očekuju. Samo na taj način, gradovi i općine će biti prepoznati od investitora kao atraktivne destinacije za nova ulaganja. Nova ulaganja pretpostavka su za nova zapošljavanja, a nova radna mjesta osnovni i najvažniji izvor za povećanje životnog standarda građana.

Ovaj program osmišljen je kao vodič ka aktivnostima koje će omogućiti lokalnoj samoupravi organiziranost i djelotvornost u pružanju informacija, podataka i njihovom korištenju za kreiranje povoljnog poslovnog ambijenta, odnosno određivanje konkurentne prednosti pojedinih lokalnih samouprava. Također, ovaj program ima za cilj da poboljša saradnju svih aktera koji su uključeni u proces privlačenja i realizacije investicija, kao i da unapređuje standarde koji stvaraju povoljnu poslovnu klimu. Dakle, kvalitetnija interna organizacija gradskih/općinskih administracija, kao i eksterna prepoznatljivost od investitora i drugih zainteresiranih aktera, glavne su prednosti lokalnih samouprava.

Općine koje se prijavljuju za Bikon status na navedenu temu trebalo bi da prezentiraju čvrste dokaze o načinu na koje su ispunile određene kriterije:

- strateški plan lokalnog razvoja,
- Stalno privredno vijeće / Kancelarija za lokalni razvoj,
- sistem usluga za dobivanje građevinskih dozvola,
- postojanje analitičke osnove za podršku lokalnoj poslovnoj zajednici i privlačenje investicija,
- promocija ulaganja i kvalitete poslovnog ambijenta,
- praćenje dinamike lokalnog tržišta rada i aktivan odnos prema utvrđenom stanju i potrebama,
- lokalna zajednica razvija partnerstva,
- adekvatna infrastruktura i pouzdane komunalne usluge,
- javnost rada politika lokalnih poreza, naknada i taksi,
- razvijene informacione tehnologije.

Strategija lokalnog razvoja investorima signalizira da je okruženje lokalne samouprave relativno stabilno, pa se mogu planirati eventualne buduće aktivnosti. Naravno, strategija bi isključivo trebala da bude zasnovana na objektivnim procjenama stanja, resursa, lokalne ekonomske strukture, te procjenama realnih mogućnosti za budući razvoj. Dobro napisan i predstavljen strateški plan mnogo govori o kvaliteti poslovnog okruženja, odnosno o „investicionoj klimi” u konkretnoj lokalnoj samoupravi. Uz prethodno navedeno, bitno je napomenuti da općina može imati izrađen razvojni dokument iz ove oblasti koji je sadržan i u nekom drugom strateškom dokumentu.

Također, veoma bitan kriterij je i postojanje kapaciteta za lokalni ekonomski razvoj koji bi trebalo da omoguće dobro organiziranom gradu/općini djelotvoran način uspostave kvalitetne komunikacije s relevantnim institucijama, postojećim privrednicima i zainteresiranim investitorima.

U smislu kreiranja povoljnog ambijenta za ulaganje, bitno je napomenuti važnost javno-privatnog partnerstva, jer je u posljednjih dvadesetak godina došlo do snažnog prodora javno-privatnog partnerstva (JPP) u mnogim privrednim sektorima, koje je u mnogim zemljama prepoznato kao snažan generator ekonomskih aktivnosti, pa samim tim i u jedinicama lokalne samouprave. Interes javnog sektora u stvaranju partnerstva proizlazi iz principa give-take-give koji teži da ostvari ciljeve koje nije u stanju da realizira kroz nezavisnu akciju. S druge strane, interes privatnog sektora proizlazi iz obrnutog principa take-give-take, i nastoji ostvariti ciljeve koji su sadržani u prirodi privatnog vlasništva u privredi. Iz prethodnog se može zaključiti da je intencija partnerstva – sinergija, odnosno zajednička inicijativa koja daje pozitivan doprinos zadovoljavanju potreba različitih strana na lokalnom, regionalnom ili nacionalnom nivou. U ovom partnerstvu javni i privatni sektor ulaze s vlastitim resursima, pri čemu se kombiniraju interesi, resursi, znanje i rizici.

Također, treba naglasiti i značaj promocije investicija i kvalitete poslovnog ambijenta, jer intenzivna konkurencija za zadržavanje postojećih i privlačenje novih investitora na regionalnom i lokalnom nivou stvara potrebu za razvojem tih instrumenata. Osnovni promotivni instrumenti uključuju opće i sektorske brošure, info listove o investicionim lokacijama i druge publikacije, zatim Internet prezentaciju grada/općine u dijelu o privredi, kao i nastupe i prezentacije na općim i investicionim sajmovima, odnosno konferencijama i drugim poslovnim skupovima. Preporučuje se i upotreba inovativnih oblika promocije, u koje spadaju targetiranje (direktno kontaktiranje) izabranih potencijalnih investitora, apliciranje za različite nagrade, imenovanje postojećih investitora za svojevršne ambasadore lokalne samouprave itd.

I na kraju, podrazumijeva se postojanje adekvatne infrastrukture i transparentnost politika lokalnih poreza, naknada i taksi. Nivo razvijenosti lokalne infrastrukture, kao i kvalitet usluga gradske/općinske uprave i javnih komunalnih preduzeća, jedan je od ključnih elemenata konkurentnosti prilikom privlačenja novih i proširenja postojećih investicija. Ovdje se misli na postojanje gradskih/općinskih srednjoročnih i dugoročnih planova infrastrukturnog razvoja –

Plan kapitalnih investicija, te provođenje godišnjih planova infrastrukturnog razvoja.

Transparentnost politike lokalnih poreza, naknada i taksi jedno je od osnovnih načela porezne politike. Provođenje ovog principa u praksi na lokalnom nivou vrši se objavljivanjem na internetu odluka općinskih vijeća, kojima su regulirani najvažniji fiskalni instrumenti: naknade za korištenje i uređenje građevinskog zemljišta, kao i komunalne takse. Pored svoje osnovne funkcije osiguravanja proračunskih prihoda, naknade i takse istovremeno mogu služiti i kao instrumenti privlačenja novih, odnosno za-državanja postojećih investitora kroz olakšice, poput umanjenja naknada ili perioda oslobođanja od plaćanja naknada i taksi, što je inače jedan od najatraktivnijih poticaja investiranju u mnogim zemljama.

U kontekstu gorenavedenog javno-privatnog partnerstva, veoma važno je napomenuti sljedeće: prilikom formuliranja i usvajanja godišnjih planova infrastrukturnog razvoja, treba uzeti u obzir stavove i mišljenja privatnog sektora, kao i konsultacije s predstavnicima privatnog sektora prilikom definiranja i donošenja odluka o vrstama i visini lokalnih taksi i naknada.

Saradnja općinskih vijeća s građanima u procesu donošenja odluka

Uvod

Vijeće je predstavničko tijelo svih građana koji žive na području jedinice lokalne samouprave. Građane u ovom tijelu predstavljaju vijećnici koje također biraju građani na neposrednim izborima i od kojih se, s pravom, očekuje da opravdaju ukazano povjerenje, da služe njihovim potrebama i zastupaju njihove interese.

Budući da je nadležnost vijeća normativna, političko-regulatorna, razumljivo je da su očekivanja građana za pozitivne promjene uvijek velika i da oni pažljivo prate rad vijećnika, njihove rasprave, djelotvornost i kvalitetu donesenih odluka. Za vijećnike je poseban izazov opravdati povjerenje građana, naročito ako se ima u vidu da su njihovi zahtjevi različiti i potrebno je mnogo vještine i znanja da se dođe do zajedničkog rješenja u javnom interesu, sa kojima će svi biti manje-više zadovoljni.

Stoga je razumljiv interes i potreba građana i civilnog društva da učestvuju u kreiranju politika jedinica lokalne samouprave i procesu donošenja odluka koje mogu poboljšati kvalitetu života i život svakog pojedinca u lokalnoj zajednici.

U demokratskom društvu uloga građana u političkom životu se ne završava izborima, odnosno glasanjem, već praktično tek tada počinje. Nivo demokratije u svakom društvu zapravo se mjeri po obimu uspostavljenih (i korištenih) modela i oblika saradnje sa građanima u smislu njihovog učešća i uključivanja u proces donošenja odluka. To učešće, odnosno uključivanje može biti pojedinačno, direktno ili uključivanjem u interesne grupe, udruženja i organizacije civilnog društva.

Zbog toga je za lokalne vlasti u BiH veliki izazov i zadatak da stimulišu građane da od pasivnih posmatrača postanu aktivni učesnici u razvijanju jedinica lokalne samouprave i poboljšanju kvalitete života građana koji tu žive. Ta saradnja sa građanima od posebne je važnosti za vijeća kao kreatore lokalnih politika.

Evo samo nekih od prednosti aktivne i djelotvorne saradnje sa građanima: unapređuje se kvalitet politika, jača povjerenje i razumijevanje, jača kredibilitet predstavničkog tijela i vijećnika, podržava aktivno građanstvo i inkluzija u društvu, razvijaju kadrovske vještine, jača svijest građana o njihovoj ulozi u zajednici, djelotvornije prate i mjere efekti promjena, odnosno implementacije oblika saradnje i drugo. Aktivnija uloga građana značajno može doprinijeti integraciji društva i poštivanju ljudskih prava.

Neki od tradicionalnih i dobro poznatih oblika participacije građana u ostvarivanju lokalne samouprave, a koji su definirani važećim zakonima jesu: referendum, zbor građana, građanska inicijativa, mjesna zajednica. U praksi, najčešći oblik saradnje vijeća sa građanima su mjesna zajednica i građanska inicijativa.

Ostali oblici participacije građana u ostvarivanju lokalne samouprave, kao što su paneli građana, sheme prijedloga i sati građana u vijećima, tek u novije vrijeme uvode se u prakse jedinica lokalne samouprave.

Zahvaljujući uglavnom projektima međunarodnih organizacija, mnoga vijeća razvijaju

moderne prakse uvođenjem novih oblika saradnje sa građanima, koje omogućavaju uključenost i pojedinaca, ali i raznih interesnih grupa (mladih, žena...), udruženja, nevladinih organizacija, tzv. „osjetljivih grupa“ i dr.

Tako se u praksi učestalo koriste novi oblici participacije građana: građanski forum, partnerske grupe za strateško planiranje, ispitivanje javnog mnijenja, interaktivni web portali, e-paneli, otvorene telefonske linije, uključivanje predstavnika civilnog društva u radna tijela vijeća, participativno planiranje budžeta, javni poziv za projektne prijedloge, vijećnički sat, fokus grupe, otvoreni dani, tematske sjednice vijeća, peticije, ocjene rada vijećnika i drugi.

Jedinice lokalne samouprave su statutom detaljno i jednoobrazno regulirale oblike participacije građana: referendum, građansku inicijativu i mjesne zajednice, što je nedovoljno za kvalitetno uključivanje građana u proces odlučivanja. Istraživanja pokazuju da su rijetke prakse da jedinica lokalne samouprave posebnim aktima i procedurama uređuje druge uspostavljene oblike participacije (najčešće su to javne rasprave), što bi značajno doprinijelo njihovoj održivosti.

Ključni preduvjeti za istinsku i djelotvornu saradnju vijeća sa građanima, njihovim aktivnijim uključivanjem u proces donošenja odluka su:

- jako liderstvo i predanost javnom interesu i odgovornosti prema građanima,
- otvorenost i transparentnost,
- uspostavljeni pristupačni i prihvatljivi oblici participacije građana u odlučivanju,
- obučeni vijećnici i administrativno osoblje,
- zainteresirani i kvalificirani građani,
- proaktivne organizacije civilnog društva.

Otvorenost i transparentnost predstavničkog organa vlasti podrazumijeva otvorenost za sve i dostupnost informacija svima, te razvijeni mehanizmi komunikacije koji omogućavaju brzu dostupnost preciznih i pravovremenih informacija svim građanima i civilnom društvu. Informacije koje interesuju građane prvenstveno se odnose na aktuelne konsultativne procese, politike u pripremi ili njihove implementacije, odluke u pripremi i u svim fazama donošenja, efekti implementiranih oblika participacije i druge informacije.

Prilikom odabira oblika saradnje značajan je analitički pristup i opredjeljenje da se uspostave oni oblici koji su najpogodniji za korištenje i društveno prihvatljivi (zadovoljavaju potrebe i interese građana). To također pokazuje istinsko opredjeljenje vijeća da unapređivanjem saradnje sa građanima doprinese uključivanju svih interesnih grupa u društvene tokove u zajednici, a samim tim i poštivanju ljudskih prava i daljnjoj demokratizaciji društva.

Osposobljenost vijećnika, administrativnog osoblja, građana i civilnog društva važni su za razumijevanje njihove uloge i odgovornosti, kao i uspješno provođenje uspostavljenih oblika saradnje.

Interesantne su i korisne prakse približavanja uprave građanima u vidu predavanja i učešća u praksama (npr. „Akademija za građane“ i dr.).

Nivoi saradnje mogu biti razni, a neki od njih su informisanje, konsultacije, participacija do partnerstva, a oblici saradnje mogu biti tradicionalni, noviji ili inovativni.

Za održivost praksi neophodno je pažljivo planiranje, procjena, odabir oblika saradnje,

uspostavljanje procedura i jasnih pravila učešća, identifikacija interesnih grupa za uključivanje, implementaciju, procjenu efekata i, naravno, razmjena praksi i iskustava sa drugim zainteresiranim jedinicama lokalne samouprave.

Tema 4

Zaštita životne sredine u funkciji održivog razvoja općine/grada

Uvod

Životna sredina je složen prirodni i društveni pojam kojeg oblikuju i sadržajno ispunjavaju različiti prirodni i društveni procesi, a čine ga: prirodno okruženje, tlo, zrak, voda, biosfera, te urbanizirana (vještačka) životna sredina koja je nastala aktivnošću čovjeka. Vrlo važna uloga u podršci, pokretanju promjena, kao i zaštiti životne sredine pripada lokalnoj zajednici. Da bi se zadovoljile potrebe građana i promovirala kvaliteta života u lokalnoj zajednici, a istovremeno sačuvala čista životna sredina, potrebno je razumjeti vezu između životne sredine i razvoja, te donositi razvojne odluke koje će težiti ekološki čistom, privredno isplativom, etički prihvatljivom, socijalno pravednom i dugoročno održivom konceptu razvoja.

Ekonomski rast, socijalna povezanost i zaštita životne sredine mogu se povezati kroz koncept održivog razvoja. Održivo iskorištavanje prirodnih resursa, sprečavanje onečišćenja i zaštita životne sredine osiguravaju boljitak zajednice, što bi trebalo da bude primaran cilj svake lokalne samouprave. Program lokalne aktivnosti zaštite životne sredine LEAP (engl. – Local Environmental Action Programmes) pokazao je da zajednica, uz aktivno učestvovanje građana i djelotvorne načine planiranja, probleme zaštite životne sredine može pretvoriti u prioritete, osmisлити ekonomične strategije koje će rješavati te probleme i stvoriti nova partnerstva za realizaciju željenih aktivnosti. To je standardizirani proces, u kojem je važno učestvovanje lokalne zajednice i vodi konkretnim ulaganjima u zaštitu životne sredine. LEAP-om se određuju prioritete zaštite životne sredine, te odabiru najprikladnije aktivnosti za rješavanje prioriteta problema u zajednici.

Životna sredina ima ograničene resurse kojima je nužna čovjekova zaštita. Ugrožavanje prirode nije samo umanjivanje ljepote nekog krajolika, nego direktna prijetnja životu na Zemlji. Činjenica da odluke o životnoj sredini koje donesemo danas mogu ograničiti ili u potpunosti onemogućiti preživljavanje živih sistema u budućnosti dovela je do oblikovanja pojma održivog razvoja. Očuvanje, zaštita, obnova i poboljšanje ekološkog kvaliteta i kapaciteta životne sredine, kao i mjere, uvjeti upravljanja i očuvanja, te racionalno korištenje prirodnih resursa regulirano je Zakonom o zaštiti životne sredine. Zadatak lokalne zajednice u aktivnostima koje se tiču održivog razvoja je da proširi vidove primjene procesa ekonomskog razvoja, tako da se ovim razvojem ne unište eko-sistemi i zajednice u kojima se živi (gradovi, sela...) kako bi se život učinio mogućim i kvalitetnim i u budućnosti. Na lokalnom nivou, odnosno u gradovima i općinama, održivi razvoj podrazumijeva da lokalni ekonomski razvoj podržava društveni život i društvene snage, koristeći talente i sposobnosti lokalnog stanovništva. Pored toga, održivim razvojem se koristi od razvijenosti zajednice raspodjeljuje na sve društvene grupe.

Jedan od segmenata koji probleme zaštite životne sredine može pretvoriti u prioritete i rezultirati ekološki čistim, privredno isplativim, etički prihvatljivim, socijalno pravednim i dugoročno održivim konceptom razvoja je i ruralni razvoj. Historijski gledajući, pojam ruralno označavao je nešto što se nalazi izvan gradskih zona dok s ekonomskog aspekta možemo reći da je ruralno teritorij koji se koristi za proizvodnju. Također, postoji i sociološki aspekt koji kaže da je ruralno sredina koju karakterizira jaka zaostalost u odnosu na tehnološki i kulturni razvoj koji je vidljiviji u urbanoj sredini.

Ruralnim i regionalnim razvojem lokalna zajednica bi trebalo da upravlja kroz programe za zaštitu životne sredine. Osnovni dokument koji predstavlja polaznu tačku za razvoj i izgradnju održive zajednice je Općinski plan za zaštitu životne sredine. Ovim dokumentom se identificira stanje i problemi u životnoj sredini, te se planiraju i definiraju ciljevi i mjere za rješavanje problema životne sredine. Lokalna zajednica ima ulogu da prepozna i svojim aktivnostima doprinese, te stavi u funkciju vlastita prirodna i kulturna bogatstva uz stalnu brigu o njihovom održivom korištenju. Rezultat tih aktivnosti dodijelit će lokalnom razvoju trostruku ulogu: ekonomsku, ekološku i društvenu.

Dominantne tradicionalne privredne grane, osim poljoprivrede su i obrada drveta, obrada metala, domaći zanati i turizam. Turizam se općenito smatra jednom od najpropulzivnijih privrednih grana. Naslijeđe tradicionalnog ruralnog razvoja predstavlja prebogatiju osnovu za dinamičan razvoj ruralnog turizma, kao i eko-turizma jer su ova područja sačuvala krajolik i brojna druga tradicijska obilježja poput arhitekture, tradicionalnih zanata i zanata, raznovrsnu i široku ponudu domaćih specijaliteta, te iznimnu kulturno-historijsku raznolikost.

Općine koje se prijavljuju za Bikon status na navedenu temu trebalo bi da prezentuju čvrste dokaze o načinu na koji su zadovoljile određene kriterije:

- Usvojena dugoročna Strategija zaštite životne sredine koja podrazumijeva usvojen Urbanistički plan i Strategiju lokalnog razvoja.
- Uspostavljen kvalitetan sistem usluga za izdavanje građevinskih dozvola.
- Kao okvir za provođenje aktivnosti uspostavljen Stalno privredno vijeće / Kancelarija za lokalni razvoj koja pruža usluge izrade detaljnog plana provođenja kojim se određuju specifični koraci, specifične odgovorne grupe i agencije, te dinamika provođenja aktivnosti.
- Uspostavljen zajednički upravljački tim, odbori građana i grad/općina za nadgledanje provođenja projekta.
- Transparentnost politika lokalnih poreza, naknada i taksi, te pouzdane komunalne usluge.
- Uz snažnu podršku Ministarstva za zaštitu prirodne sredine i drugih relevantnih institucija, težnja ka uspostavljanju lokalnog programa pomoći za zaštitu prirodne sredine, te osigurani uvjeti za snažnu podršku investicijama.
- Ojačane savjetodavne službe koje nude pomoć i daju savjete o pitanjima iz oblasti prirodne sredine, zaštićenim područjima i slično.
- Kreirana kvalitetna web stranica sa uspostavljenim sistemom svakodnevnog ažuriranja.
- Težnja ka uspostavljanju saradnje s ključnim nacionalnim i regionalnim vladinim agencijama i nevladinim organizacijama koje lokalnim zajednicama mogu ponuditi pomoć u

rješavanju pitanja životne sredine.

- Uspostavljeni mehanizmi podrške težnjama za dostizanje održivosti sektora malih i srednjih poduzeća čime se stvaraju preduvjeti za nove investicije.

Na zadovoljstvo korisnika i zajednice, projekat bi trebalo da rezultira uspostavljenim sistemom održivog korištenja prirodnih resursa (šumskih, resursa zemljišta, površinskih i podzemnih voda, te mineralnih resursa) koji osiguravaju dugoročnu zaštitu prirodnih bogatstava. Kao rezultat aktivnosti uredila bi se i organizirala lokalna zajednica koja bi služila kao pozitivan primjer lokalnom stanovništvu i drugim općinama, a ona je polazna tačka za daljnji razvoj i uspostavljanje lokalnih i regionalnih kontakata, te prekogranično povezivanje putem međunarodnih projekata.

Općine koje se prijavljuju za bosanskohercegovačku Bikon shemu na temu „Zaštita životne sredine u funkciji održivog razvoja u jedinicama lokalne samouprave“ treba da pokažu brigu za racionalno održivo korištenje i zaštitu prirodnih resursa, te koherentnost ruralnog i regionalnog sa jasno vidljivim ciljem dugoročno održivog razvoja.

**Bikon plus projekat u Bosni i Hercegovini
Obrazac za prijavu**

1 – Opće informacije o općini/gradu

**NAZIV LOKALNE ZAJEDNICE
(općina, grad, distrikt):**

**BIKON TEME ZA 2013. GODINU
(Molimo vas da obilježite temu za koju se prijavljujete):**

KONTAKT DETALJI ODGOVORNE OSOBE:

Načelnik općine/gradonačelnik:

Bikon plus koordinator:

Kontakt adresa Bikon plus koordinatora:

Telefon Bikon plus koordinatora:

E-mail Bikon plus koordinatora:

Datum podnošenja prijave:

Potvrđujem da su sve navedene informacije u ovom obrascu tačne.

Načelnik
općine/gradonačelnik: :

Pečat općine

Potpis:

Budžet općine/grada za 2012. godinu:	
Budžet općine/grada za 2013. godinu:	
Broj članova općinskog vijeća/grada:	
Broj zaposlenih u općini/gradu:	

2 – Kratak opis najbolje prakse koju je općina ostvarila, kroz odgovore na sljedeća pitanja:

1. Opišite svoje najbolje prakse i po čemu se one razlikuju od ostalih?
2. Zašto vjerujete da je vaša praksa najbolja i da zaslužuje nagradu?
3. Koja su iskustva stečena razvojem vaše najbolje prakse i kako se to odrazilo na kvalitet života vaših građana?
4. U kojoj mjeri i na koji način se vaša iskustva mogu primijeniti u drugim jedinicama lokalne samouprave?
(najviše tri stranice)

→ Tokom posjeta općinama i obavljanja intervjua, Savjetodavna komisija tražit će na uvid svu potrebnu dokumentaciju ili drugi propratni materijal, koji se odnosi na postignuti rezultat u jednoj ili više tema.

→ Molimo vas da ne prilažete dokumenta uz ovu prijavu.

PODNOŠENJE PRIJAVA

Da bi se prijavile da učestvuju u programu Bikon plus, općine trebaju predati popunjen obrazac za prijavu, potpisan od strane načelnika općine/gradonačelnika.

Općina koja se prijavljuje za više od jedne Bikon teme treba predati prijavu za svaku temu posebno.

Putem redovne pošte:

Popunjen obrazac (obrasce) treba poslati na adresu Saveza opština i gradova Republike Srpske, odnosno Saveza općina i gradova Federacije BiH. Prilikom popunjavanja obrasca molimo vas da koristite font „Times New Roman“.

Adresa:
Savez opština i gradova
Republike Srpske
Gavrila Principa 11/Nušićeva 1
76300 Bijeljina

Adresa:
Savez općina i gradova
Federacije BiH
Musala 5/1
71000 Sarajevo

Putem elektronske pošte:

Elektronska verzija obrasca (obrazaca) za prijavu može se proslijediti i elektronskim putem na jednu od sljedećih e-mail adresa:

- Savez opština i gradova Republike Srpske: info@alvrs.com
- Savez općina i gradova Federacije BiH: savez@sogfbih.ba

Elektronske verzije obrasca za prijavu mogu se preuzeti na sljedećim internetskim stranicama:

1. Savez opština i gradova Republike Srpske (www.alvrs.com),
2. Savez općina i gradova Federacije BiH (www.sogfbih.ba).

Podnošenje prijave

Rok za podnošenje prijave je 25. august 2013. godine

